

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Burgera a členov senátu JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Jany Serbovej na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave dňa 30. novembra 2011 v trestnej veci obvinenej **PhDr. E. K. a spol. pre prečin krivej výpovede a krivej prísahy v štádiu pokusu formou návodu spolupáchateľstvom** podľa § 20 k § 21 ods. 1 písm. b/ k § 14 ods. 1 k § 346 ods. 2 Tr. zák. a iné, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 0Tp 52/2011, o dovolaní, ktoré podala ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 4. júla 2011, sp. zn. 23 Tpo 31/2011, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Uznesením z 3. júna 2011, sp. zn. 0Tp 52/2011, Okresný súd Trenčín rozhodol, že podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. sa obvinená PhDr. E. K. a obvinená G. H. berú do väzby začínajúcej dňom 31. mája 2011.

Sudca pre prípravné konanie rozhodol tak v súvislosti s trestným stíhaním oboch obvinených, v bode I. PhDr. E. K. za prečin krivej výpovede a krivej prísahy v štádiu pokusu formou návodu spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 14 ods. 1 k § 346 ods. 2 Tr. zák.; v bode II. PhDr. E. K. a G. H. za prečin krivej výpovede a krivej prísahy v štádiu pokusu formou návodu spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 14 ods. 1 k § 346 ods. 2 Tr. zák.; v bode III. PhDr. E. K. a G. H. za prečin krivej výpovede a krivej prísahy v štádiu pokusu formou návodu spolupáchateľstvom podľa § 20

k § 21 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. k § 14 ods. 1 Tr. zák. k § 346 ods. 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

I. v priebehu mesiaca apríl 2011 na dvoch stretnutiach, v Penzióne I. v Z. a v reštauračnom zariadení v N., obvinená PhDr. E. K. mala navádzať Z. P., nar. X., bytom N., aby ovplyvňovala svoju sestru B. K., nar. X., bytom Z., svedkyňu v trestnom konaní vedenom proti obžalovaným M. K., PhDr. E. K., R. K. a M. P. na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 2T 57/2010, s cieľom, aby B. K. pri výsluchu na hlavnom pojednávaní konanom 27. apríla 2011 o 9.00 hod. v Trenčíne vypovedala v rozpore so svojou výpoveďou v prípravnom konaní, že v súvislosti so skutkom 2/, prejednávanej obžaloby nebola použitá ani prinesená do domu R. K., B. K. a ďalších na Z. v Z. žiadna sekera.

II. dňa 26. apríla 2011 a 27. apríla 2011 v čase približne od 6.30 hod. do 09.00 hod. v Penzióne I. v Z. obvinená PhDr. E. K. za prítomnosti obvinenej G. H. mala naviesť M. P., nar. X., bytom N., ktorý ešte nebol vypočutý, aby ako svedok navrhnutý ňou ako obžalovanou v trestnom konaní vedenom proti obžalovaným M. K., PhDr. E. K., R. K. a M. P. na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 2T 57/2010, pri výsluchu na hlavnom pojednávaní konanom 27. apríla 2011 o 09.00 hod. v Trenčíne nepravdivo vypovedal ku skutočnostiam opísaným v bode 2/ obžaloby zo 4. mája 2010 pod č. XIV Gv 27/2009-93, a to tak, aby M. P. vypovedal, že 19. júna 2009 vo večerných hodinách bol prítomný v rodinnom dome užívateľa R. K., B. K. a ďalších na Z. v Z., sedel s nimi v kuchyni, keď niekto prišiel, alebo zazvonil, že R. K. sa postavil, otvoril a zakričal na R. K., že ho niekto hľadá, alebo že R. má vyjsť von, na čo R. K. vyšiel von. Ďalej, aby vypovedal, že cez pootvorené okno počul, že sa vonku niekto rozpráva, na čo vyšiel von, kde videl dole na schodoch M. K. a M. P., ktorí ťahali R. K. za mikinu, rozprávajúc sa o policajtoch a krádeži a že žiadnu sekeru v dome K. nevidel a ďalej, aby vypovedal, že keď sa vrátil autom domov, povedal o tom, čo sa stalo v dome K. svojej matke Z. P., nar. X., bytom N., tiež navrhutej v trestnom konaní ako svedok obžalovanou PhDr. E. K., za účelom, aby ako svedkyňa vypovedala, ako jej skutok opísal syn, pričom obe obvinené vedeli, že M. P. nebol v čase spáchania skutku v bode 2/ obžaloby v rodinnom dome v Z. na Z. prítomný, a to od M. P. samotného.

III. po odročení hlavného pojednávania v trestnom konaní vedenom proti obžalovaným M. K., PhDr. E. K., R. K. a M. P. na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn.

2T 57/2010, zo dňa 27. mája 2011 na deň 8. júna 2011, na ktoré boli predvolaní svedkovia M. P., nar. X. a Z. P., nar. X., obaja bytom N., dňa 1. mája 2011 okolo 20.00 hod. mala priniesť obvinená G. H. do bytu M. P. a Z. P. v N. a tam odovzdať Z. P. na troch hárkoch papiera formátu A4 spísanú nepravdivú výpoveď M. P. a otázky, ktoré mu môžu byť ako svedkovi položené na hlavnom pojednávaní zo strany prokuratúry a budú položené zo strany obžalovaných a ich obhajcov, spolu s vypracovanými nepravdivými odpoveďami, ako majú M. P. a Z. P. vypovedať, aby preukázali, že M. P. bol prítomný v rodinnom dome užívateľa R. K. a ďalších na Z. v Z. v čase skutku 2/ obžaloby dňa 19. júna 2009 vo večerných a nočných hodinách, ktoré mali vypracovať obvinená G. H. s obvinenou PhDr. E. K., pričom obe obvinené mali vedieť, že M. P. nebol prítomný v rodinnom dome na Z. v Z. počas skutku 2/, prejednávanej obžaloby, a to od M. P. samotného. Ďalej obvinená G. H. dňa 16. mája 2011 okolo 18.00 hod. mala navštíviť M. P. a Z. P. v N., kde v reštauračnom zariadení sa ich mala pýtať, či boli kontaktovaní políciou, mala im oznámiť, že týždeň pred súdom príde a znovu si prejdú predmetné otázky a M. P. mala povedať, aby sa nebál vypovedať podľa vypracovaných odpovedí, pretože doteraz nebol stíhaný a dostane len podmienku a následne dňa 17. mája 2011 okolo 17.00 hod. mala obvinená G. H. opäť prísť do bytu M. P. a Z. P., kde od M. P. mala žiadať, aby pre ňu zistil meno vyšetrovateľa, ktorý komunikuje s B. K., mala si vypýtať od neho späť papiere s otázkami a odpoveďami, na čo od M. P. mala prevziať tri háčky papiera A4, ktorými M. P. disponoval a mala mu povedať, že sa stretla s B. K., aby vypovedala, že žiadna sekera tam nebola, inak R. nedostane von.

Vyšetrovateľ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru Slovenskej republiky podľa § 206 ods. 6 Tr. por. dňa 27. júna 2011 upozornil na zmenu právnej kvalifikácie skutkov, ktoré v bode I. u obvinenej PhDr. E. K., rod. K. hodnotil ako zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. v štádiu prípravy formou návodu podľa § 13 ods. 1 Tr. zák., v bode II. a III. u obvinených PhDr. E. K., rod. K. a G. H. ako zločin marenia spravodlivosti spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 344 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. v štádiu prípravy formou návodu podľa § 13 ods. 1 Tr. zák.

Na základe sťažnosti oboch obvinených, ktoré podali proti už uvedenému uzneseniu Okresného súdu Trenčín o ich vzatí do väzby, rozhodol Krajský súd v Trenčíne uznesením

zo 4. júla 2011, sp. zn. 23 Tpo 31/2011, tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu v celom rozsahu. Podľa § 72 ods. 1 písm. b/ Tr. por. obe obvinené prepustil z väzby ihneď na slobodu.

Proti tomuto uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne na základe podnetu námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky podala ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 2 Tr. por., pretože podľa jej názoru bol týmto uznesením porušený zákon v ustanovení § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a § 72 ods. 1 písm. b/ Tr. por. v prospech obvinených PhDr. E. K. a G. H..

V dovolaní uvádza, že krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že okresný súd o vzatí obvinených PhDr. K. a H. rozhodol bez dôkladného vyhodnotenia najmä materiálnych podmienok pre vzatie obvinených do väzby v podobe dôvodnosti trestného stíhania. Podľa krajského súdu účasti k prečinu krivej výpovede a krivej prísahy v štádiu pokusu formou návodu predpokladá, aby páchatel' uvedený trestný čin spáchal, prípadne sa o jeho spáchanie aspoň pokúsil pod vplyvom návodu. Páchatelia, ako na to poukazuje krajský súd, uvedený trestný čin nespáchali ani v štádiu pokusu. Niet preto trestnej zodpovednosti návodcu, pretože chýba objektívna stránka trestného činu, vzťah medzi konaním a následkom. Z uvedeného vyplýva, že skutok nevykazuje znaky tohto trestného činu ako materiálnu podmienku vzatia obvinených do väzby. Toto napokon akceptoval aj prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pretože dňa 27. júna 2011 vyšetrovatel' upozornil na zmenu právnej kvalifikácie skutkov, za ktoré bolo obvineným vznesené obvinenie. Krajský súd sa ale nestotožnil ani so správnosťou použitia zmenenej právnej kvalifikácie konania obvinených ako zločinu marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. v štádiu prípravy formou návodu podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. v bode I. obžaloby (v bodoch II. a III. spáchaného formou spolupáchatel'stva podľa § 20 Tr. zák.). Svoj názor krajský súd odôvodnil tým, že je síce možné návod na zločin (nie prečin) kvalifikovať ako prípravu naň, ak navádzaná osoba zločin nedokonala, ani sa oň nepokúsila, ale akcesorita účastenstva znamená, že na účastníka ako aj na priameho páchatel'a trestného činu sa vyvodí trestná zodpovednosť za rovnaký trestný čin. Čiže na trestnú zodpovednosť účastníka sa použijú ustanovenia o trestnej zodpovednosti páchatel'a.

Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky nesúhlasí s názorom krajského súdu a v dovolaní poukazuje na to, že Trestný poriadok neuvádza pri posudzovaní materiálnych podmienok väzby, že skutok musí mať znaky len toho konkrétneho trestného činu, ako bol právne kvalifikovaný pri vznesení obvinenia, ak je zrejmé, že skutok môže mať znaky aj iného trestného činu. Obzvlášť, keď v priebehu vyšetrovania dôjde k zmene právnej kvalifikácie a obvinený je na túto zmenu upozornený.

Podľa názoru ministerky obligatórnou náležitosťou uznesenia o vznesení obvinenia je síce aj právna kvalifikácia skutku s uvedením zákonného pomenovania, ale pokiaľ sa súd domnieva, že právna kvalifikácia skutku nie je správna, nie je to dôvod na nevzatie obvineného do väzby, pokiaľ riadne opísaný skutok vykazuje znaky iného trestného činu. V zmysle zásady „iura novit curia“ – súd pozná právo, má súd poznať z uvedeného skutku, či tento napĺňa znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu.

Krajskému súdu ďalej vytýka, že existenciou dôvodov väzby sa vôbec nezaoberal.

Navrhla preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po vyslovení porušenia zákona v ustanoveniach § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por., § 72 ods. 1 písm. b/ Tr. por. v prospech obvinených PhDr. E. K. a G. H. napadnutým uznesením Krajského súdu v Trenčíne toto rozhodnutie zrušil, za súčasného zrušenia ďalších rozhodnutí na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad.

Podľa § 380 ods. 1 Tr. por. navrhla zaistiť obe obvinené vydaním príkazu na ich zatknutie a vzatie do väzby a Krajskému súdu v Trenčíne prikázať, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa s podaným dovolaním v plnom rozsahu stotožnil.

Obvinené vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu prostredníctvom obhajcu uviedli, že uznesenie krajského súdu považujú za zákonné. Zastávajú názor, že tak ako pôvodná právna kvalifikácia skutkov, za ktoré sú trestne stíhané,

ani vyšetrovateľom zmenená právna kvalifikácia nie je v súlade so zákonom. Z ustanovenia § 13 ods. 1 Tr. zák. nepochybne vyplýva, že forma návodu uvedená v tomto ustanovení ako typický príklad prípravy musí smerovať k spáchaniu zločinu ďalšej osoby a takáto skutočnosť nie je preukázaná. Navyše konaním kladeným im za vinu nie je, podľa ich názoru, naplnená ani objektívna stránka trestného činu marenia spravodlivosti uvedená v ustanovení § 344 ods. 1 písm. b/ Tr. zák., t.j. konanie spočívajúce vo falšovaní, pozmeňovaní, marení dôkazu alebo v bránení dôkazu.

Poukazujú ďalej na ustanovenie § 8 Tr. zák., v zmysle ktorého trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak tento zákon neustanovuje inak. Ak sa má konať o trestnom čine, musí posudzované konanie spadať pod niektoré ustanovenie Trestného zákona. Ak tomu tak nie je, ide o čin, s ktorým sa nespája trestnosť v duchu zásady, „nullum crimen sine lege“.

V samostatnom vyjadrení obvinenej PhDr. K. k podanému dovolaniu sa táto zaoberá skutkovými okolnosťami predmetného prípadu a k týmto zaujíma svoje stanovisko zdôrazňujúc, že svedok P. sa sám iniciatívne ponúkol k svedectvu v ich prospech, k čomu sa pridala aj jeho matka.

Súčasne obvinená PhDr. K. priložila písomné vyjadrenie občanov obce týkajúce sa najmä osoby poškodeného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.), na základe podaného dovolania zistil, že je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané osobou oprávnenou (§ 369 ods. 1 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011), za splnenia podmienky ustanovenia § 373, ods. 2 Tr. por., na mieste a zákonnej trojmesačnej lehote, v ktorej možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011).

Súčasne ale zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por., lebo je zrejmé, že nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011, t.j. že by napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o väzbe.

Z rozhodnutia krajského súdu napadnutého dovolaním je zrejmé, že na rozdiel od prvostupňového uznesenia sudcu pre prípravné konanie majúce znaky formálnosti, sa senát krajského súdu dôsledne zaoberal zvážením splnenia aj materiálnych podmienok pre vzatie obvinených do väzby. Táto povinnosť súdu pri rozhodovaní o vzatí do väzby či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom vyplýva z dikcie ustanovenia § 71 ods. 1 Tr. por. Okrem iných materiálnych podmienok, ktoré je súd povinný skúmať patrí aj to, či skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie má znaky trestného činu, a keďže väzba nemôže existovať sama o sebe, ale len v závislosti na obvinení z konkrétneho trestného činu, vzťahuje sa táto podmienka na jeho obvinením konkretizované právne posúdenie, ktoré sa ale môže v priebehu trestného konania meniť. Rozsah právomoci súdu aktívne zasahovať do právnej kvalifikácie skutku je determinovaná aj štádiom trestného konania, v ktorom sa trestná vec k súdu dostáva.

V danom prípade sa trestná vec obvinených PhDr. K. a G. H. nachádza v štádiu prípravného konania. V tomto štádiu trestného konania nie je súd oprávnený zaujímať stanovisko k prebiehajúcemu trestnému stíhaniu, pretože by neprípustne zasahoval do právomoci a pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní, t.j. vyšetrovateľa a prokurátora.

Senát Najvyššieho súdu sa preto nestotožnil s názorom ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky, podľa ktorého mal krajský súd po odmietnutí pôvodnej i zmenenej právnej kvalifikácie skutkov, v rámci rozhodovania o väzbe v prípravnom konaní sám poznať, či tieto napĺňajú znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu uvedeného v Trestnom zákone.

V už uvedenom štádiu trestného konania súd takúto právomoc nemá (nie je v pozícii dominus litis). Preto, keď krajský súd ustálil, že nie je splnená jedna z dôležitých materiálnych podmienok väzby, nemohol dať žiaden záväzný pokyn pre ďalší postup orgánom činným v trestnom konaní, ani tieto nahrádzať. Dôsledky plynúce z tohto záveru krajského súdu sa mohli bezprostredne prejaviť len v tom, že obvinené nebudú vzaté do väzby, resp. v danom prípade prepustené z väzby ihneď na slobodu bez toho, aby sa ďalej zaoberal formálnymi podmienkami väzby.

Záverom Najvyšší súd dodáva, že za rozhodnutie o väzbe, ktorá v konečnom dôsledku nemá obligatórnu ale fakultatívnu povahu je zodpovedný súd. Keď jeho rozhodnutie je založené na logickom hodnotení zákonných podmienok väzby v intenciách § 2 ods. 12 Tr. por., nie je dôvodné spochybňovať jeho závery cestou mimoriadneho opravného prostriedku.

Pretože v posudzovanej veci neboli splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol tak, ako je to vo výroku tohto rozhodnutia uvedené.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.

V Bratislave 30. novembra 2011

JUDr. Igor B u r g e r , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová